

RANUAN KUNNAN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Hyväksytty hyvinvointilautakunnassa ____/____ 2017 § ____

Sisällys

1. RANUAN KUNNAN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA	5
1.1. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma	5
1.2. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma	6
2. VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMINEN RANUALLA	7
2.1. Yhteistyö eri toimintamuotojen kesken	7
2.2. Siirtymäkäytännöt osana lapsen kasvun ja oppimisen polkua	7
2.3. Pedagogisen toiminnan viitekehys	8
2.4. Oppimiskäsitys	9
2.5. Pedagogisesti painottunut kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuus	9
2.6. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet	9
3. TOIMINTAKULTTUURI	11
3.1. Oppimisympäristöt	12
3.2. Osallisuus	13
3.3. Yhteistyö	13
4. VARHAISKASVATUKSEN PEDAGOGISEN TOIMINNAN SUUNNITTELU JA TOTEUTTAMINEN	14
4.1. Pedagoginen dokumentointi	15
4.2. Leikki kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin lähteenä	15
4.3. Oppimisen alueet	15
5. LAPSEN KEHITYKSEN JA OPPIMISEN TUKI	16
5.1. Tuen järjestämistä koskevat periaatteet	16
5.2. Yhteistyö lapsen, huoltajien ja muiden asiantuntijoiden kanssa tuen aikana	16
5.3. Tuen toteutuminen varhaiskasvatuksessa	17
5.4. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tuen aikana	17
6. TOIMINNAN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN VARHAISKASVATUKSESSA	19

1. RANUAN KUNNAN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016 on varhaiskasvatuslain perusteella Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys (Määräykset ja ohjeet 2016:17). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden laatimista ohjaa erityisesti varhaiskasvatuslaki (19.1.1973/36), jossa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen sekä varhaiskasvatuksen tavoitteista.

Ensisijainen vastuu lasten kasvatuksesta on huoltajilla. Varhaiskasvatus tukee ja täydentää kotien kasvatustehtävää ja vastaa omalta osaltaan lasten hyvinvoinnista. Lasten kasvuympäristön ja varhaiskasvatuksen toimintaympäristöjen muutokset ovat olleet varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden uudistuksen lähtökohtana. Varhaiskasvatussuunnitelma on kolmitasoinen. Se koostuu valtakunnallisesta varhaiskasvatussuunnitelman perusteista, paikallisesta varhaiskasvatussuunnitelmasta sekä lasten varhaiskasvatussuunnitelmista. Tarvittaessa voidaan tehdä myös ryhmäkohtaiset varhaiskasvatussuunnitelmat. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet on varhaiskasvatuksen järjestäjiä oikeudellisesti velvoittava määräys.

1.1. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma

Ranuan kunnan varhaiskasvatussuunnitelma on laadittu virkamiestyönä. Suunnitelma laaditaan suomen kielellä. Laadintaa varten on perustettu vasutyöryhmä, johon on kuulunut edustajat varhaiskasvatuksen hallinnosta, esiopetuksesta, päiväkodista, ryhmäperhepäivähoidosta sekä perhepäivähoidosta. Laadinnan alkuvaiheessa on tehty kysely vanhemmille. Kyselyllä haluttiin selvittää huoltajien arvoperustaa ja miten ranualaisuus toivotaan näkyvän varhaiskasvatuksessa.

Ranualainen varhaiskasvatus, kysely vanhemmille:

Millaista on teidän perheen mielestä laadukas varhaiskasvatus/mistä rakentuu lapsen hyvä päivä?

Miten ranualaisuus tulisi näkyä varhaiskasvatuksen toiminnassa?

Mikä on hoitopaikassa kivointa (kysely lapsille)?

Mikä on hoitopaikassa tylsintä (kysely lapsille)?

Ruusuja/risuja

Ranuan kunnan varhaiskasvatussuunnitelmaan on tehty poimintoja kyselystä. Poiminnot ovat sisennetty ja lainausmerkeissä.

Varhaiskasvatussuunnitelmaa täydentävät paikalliset suunnitelmat ja ohjelmat:

- *Ranuan kunnan esiopetuksen opetussuunnitelma*
- *Perusopetuksen opetussuunnitelma*
- *Lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma*
- *Ranuan kunnan yhdenvertaisuussuunnitelma*

Ranuan kunnan varhaiskasvatussuunnitelman on hyväksynyt hyvinvointilautakunta. Varhaiskasvatussuunnitelma löytyy Ranuan kunnan verkkosivuilta ja siitä on tehty paperiversio varhaiskasvatuksen eri yksiköihin.

1.2. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

Varhaiskasvatuksessa olevalla lapsella on varhaiskasvatusturva-oikeus saada suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Em. asioiden toteuttamiseksi laaditaan jokaiselle päiväkodissa ja perhepäivähoidossa olevalle lapselle henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on dokumentti, johon kirjataan seuraavat asiat:

- *lapsen kehitykseen ja oppimiseen liittyvät vahvuudet sekä lapsen kiinnostuksen kohteet*
- *lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevat tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi sekä toteuttamisen arviointi*
- *lapsen, henkilöstön ja huoltajien yhdessä sopimat asiat*
- *lapsen mahdollisesti tarvitsema tuki*
- *mahdollinen lääkehoitosuunnitelma*
- *suunnitelman laatimiseen osallistuneet muut mahdolliset asiantuntijat*
- *tieto siitä, milloin suunnitelma on laadittu ja milloin suunnitelma päivitetään*

Päiväkodissa lapsen vasun laadinta ja toteuttaminen on lastentarhanopettajan vastuulla. Käytännön toteutuksesta huolehtii joko lastentarhanopettaja tai lastenhoitaja. Ryhmäperhepäivähoidossa laadinta ja toteuttaminen on vastaavan hoitajan vastuulla. Käytännön toteutuksesta huolehtii vastaava hoitaja yhdessä ryhmiksessä työskentelevien ryhmäperhepäivähoitajien kanssa. Perhepäivähoidossa laadinta on vastaavan lastentarhanopettajan vastuulla. Lapsen vasun laadintaan osallistuu ao. perhepäivähoitaja, joka myös vastaa vasun toteuttamisesta.

Ennen vasun tekoa henkilökunta keskustelee lapsesta. Joikaisen työntekijän näkökulma on tärkeä. Tärkeää on myös se, että huoltajan ja henkilöstön havainnot ja näkemykset lapsen kehityksen ja oppimisen vaiheista sekä ryhmässä toimimisesta yhdistyvät lapsen vasussa. Vasu tehdään myös erityistä tukea tarvitsevalle lapselle. Vasukeskusteluun kutsutaan mukaan varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä tarvittaessa muita "asiantuntijoita". Jos lapsella on jokin pitkäaikainen sairaus, joka vaatii lääkehoitoa varhaiskasvatusaikana, tehdään hänelle myös lääkehoitosuunnitelma osana vasua.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma päivitetään vähintään kerran vuodessa. Suunnitelmaa on kuitenkin tarkistettava aina, kun siihen on lapsen tarpeista johtuva syy (varhaiskasvatusturvalaki 7 a §). Huoltajille tarjotaan mahdollisuus keskusteluun aina kun siihen katsotaan olevan tarvetta.

2. VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMINEN RANUALLA

Kunta on velvollinen järjestämään varhaiskasvatusta niin laajasti ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa on tarvetta (varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016). Ranuan kunta tuottaa varhaiskasvatuspalvelut omana toimintana päiväkodissa, ryhmäperhepäivähoitona sekä kotona toteutettavana perhepäivähoitona. Ranuan kunnassa on yksi päiväkotitoiminta, jossa toimii esikouluryhmä sekä sisarusryhmä. Ryhmäperhepäiväkoteja on kolme, joista yksi tarjoaa vuoroa.

Ranualla varhaiskasvatuspalvelut ovat osa sivistystoimintaa. Hyvinvointilautakunta päättää varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluista.

2.1. Yhteistyö eri toimintamuotojen kesken

Varhaiskasvatusyksiköiden välinen yhteistyö toimii käytännössä lähinnä työvoiman liikkuvuutena yksiköiden välillä. Loma-aikoina toimintoja yhdistetään kulloinkin järkeväksi katsotulla tavalla, jolloin lapsiryhmiä ja henkilöstöä yhdistetään. Perhepäivähoidossa niille lapsille, joita hoidetaan hoitajan omassa kotona tai lapsen kotona, nimetään varahoitopaikka. Vuosittain järjestetään koko varhaiskasvatuksen henkilökunnan koulutuksia sekä erilaisia tapahtumia ja yhteisiä työpalaveriteita. Eri työyksiköt voivat järjestää myös yhteisiä huoltajailtoja. Ryhmikset järjestävät yhteisiä tapahtumia, esimerkiksi laulu- ja liikuntatuokioita.

2.2. Siirtymäkäytännöt osana lapsen kasvun ja oppimisen polkua

Päivähoidon aloittaminen on suuri muutos perheelle ja se voi herättää monenlaisia tunteita. Sen vuoksi on tärkeää, että perheelle järjestetään mahdollisuus tutustua hoitopaikkaan ennakolta. Perheen niin halutessa, voidaan tutustumisia järjestää useampiakin ennen varsinaisen hoidon aloittamista. Tutustumisvaiheessa pidetyssä aloituskeskustelussa saadaan arvokasta tietoa perheen arvoista sekä lapsesta ja hänen tavoistaan ja tarpeistaan. Samalla henkilökunta voi kertoa yksikön toiminnasta ja vastata heille esitettyihin kysymyksiin. Onkin tärkeää, että tutustumistilanne on kiireetön ja hoitohenkilökunnalla on mahdollisuus keskittyä tutustumassa olevaan perheeseen. Työvuorosuunnittelussa voidaan ottaa huomioon se, että lapsen ensimmäisinä hoitopäivinä häntä on vastaanottamassa sama työntekijä, joka on ollut mukana tutustumisessa.

Lapsen siirtyessä toiseen yksikköön, on tärkeää että tarpeellinen tieto kulkee lapsen mukana. Tällä hetkellä Ranuan kunnassa on pysyvät hoitopaikat, siirtymisiä tulee vähän. Siirtymiset ovat lähinnä vanhempien toivoman hoitopaikan jonottamisesta aiheutuvia.

Lapsen siirtyessä varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, järjestetään tiedonsiirtopalaveri. Palaverissa ovat mukana esiopetuksesta vastaava viranhaltija, varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä neuvolalääkäri ja neuvolan terveydenhoitaja. Neuvolalääkäri välittää tietoa, mikäli jollakin lapsella on erityistä huomiota otettavaa esikoulun alkaessa.

Vastaava lastentarhanopettaja ja vastaava hoitaja (ryhmissen esimies) tekevät yhteistyötä esikouluryhmiä perustettaessa. Yhteistyö on tärkeää mietittäessä päivähoitoa tarvitsevien esikoululaisten ryhmiin sijoittamista tarkoituksemukaisella tavalla. Eskariin tutustuminen järjestetään toukokuussa. Lapset pääsevät ryhmittäin tutustumaan tulevaan esikoulupaikkaan ja opettajaan.

2.3. Pedagogisen toiminnan viitekehys

Varhaiskasvatuksen pedagogista toimintaa ja sen toteuttamista kuvaa kokonaisvaltaisuus. Tavoitteena on edistää lapsen oppimista ja hyvinvointia sekä laaja-alaista osaamista (kuvio alla). Pedagoginen toiminta toteutuu lasten ja henkilöstön välisessä vuorovaikutuksessa ja yhteisessä toiminnassa. Lasten omaehtoinen, henkilöstön ja lasten

yhdessä ideoima sekä henkilöstön johdolla suunniteltu toiminta täydentävät toisiaan. Varhaiskasvatuksen pedagoginen toiminta läpäisee kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuus (varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016).

”Turvallisuus, monipuoliset mahdollisuudet harjoitella erilaisia taitoja, lapsi ensisijainen ja hänen kuulluksi tuleminen, perustarpeiden tyydyttäminen, kasvatuskumppanuus.”

”Turvallisista rutiineista ja lapsen tasoisesta toiminnasta. Samalla opitaan uusia taitoja kohti tulevaisuutta.”

2.4. Oppimiskäsitys

Lapset kasvavat, kehittyvät ja oppivat vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja lähiympäristön kanssa. Oppimiskäsitys pohjautuu näkemykseen lapsesta aktiivisena toimijana. Lapset ovat synnynnäisesti uteliaita ja haluavat oppia uutta, kerrata ja toistaa asioita. Oppiminen on kokonaisvaltaista ja sitä tapahtuu kaikkialla. Siinä yhdistyvät tiedot, taidot, toiminta, tunteet, aistihavainnot, keholliset kokemukset ja ajattelu. Oppimista tapahtuu mm. lasten havainnoissa ja tarkkaillen ympäristöään sekä jäljitellessä muiden toimintaa. Lapset oppivat myös leikkien, liikkuen, tutkien, erilaisia työtehtäviä tehden, itseään ilmaisten sekä taiteisiin perustuvassa toiminnassa (varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016).

Lapsen oppimista tapahtuu kaikissa arjen tilanteissa vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Uusilla opittavilla asioilla tulee kuitenkin olla yhteys lasten kehittyviin valmiuksiin eli ns. herkkyyksiausiin. Kun lapsi voi hyvin ja tuntee olonsa turvalliseksi, oppimista tapahtuu kaikista parhaiten. Myös myönteiset tunnekokemukset ja vuorovaikutussuhteet edistävät oppimista. Oppimisen ja osallisuuden kannalta tärkeitä tekijöitä ovat myös kokemukset yhteisöön kuulumisesta. Lapsen oppiminen vaatii henkilöstön tukea ja ohjausta. Henkilöstön tehtävänä on huolehtia myös siitä, että jokainen lapsi saa onnistumisen kokemuksia ja voi iloita omasta toiminnastaan. Leikki on merkityksellistä varhaiskasvatuksikäisen lapsen oppimisen kannalta. Leikki tuottaa lapselle iloa. Se on motivoivaa toimintaa, jossa lapset oppivat samalla monia taitoja ja omaksuvat uutta tietoa.

”Tavallinen turvallinen arki tutussa ympäristössä.”

”Lapsella on hoidossa turvallista, hän voi olla oma itsensä, touhuta kavereiden kanssa aikuisen tukena.”

2.5. Pedagogisesti painottunut kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuus

Pedagogiikalla tarkoitetaan monitieteiseen, erityisesti kasvatusta ja varhaiskasvatustieteelliseen tietoon perustuvaa, ammatillisesti johdettua ja ammattihenkilöstön toteuttamaa suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa lasten hyvinvoinnin ja oppimisen toteuttamiseksi (varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016). Käytännön

toiminnassa kasvatusta, opetus ja hoito muodostavat saumattoman kokonaisuuden, jossa henkilöstö, lapset ja ympäristö ovat jatkuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Pedagogiikan painottuminen edellyttää sitä, että henkilökunnalla on sekä asiantuntemusta pedagogiikasta että yhteinen ymmärrys siitä miten lasten oppimista ja hyvinvointia voidaan parhaalla tavalla edistää. Se edellyttää lasten jatkuvaa havainnointia ja heidän ajatustensa ymmärtämistä sekä yhteisten tavoitteiden mukaan toimimista.

Ranualla pedagoginen osaaminen tiedostetaan muodostuvan kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuudesta. Pedagogisuus on yksi painotus sinänsä varhaiskasvatuksessa. Työyksiköiden henkilökunta suunnittelee ja toteuttaa yhteistyössä toimintaa niin, että lasten hyvinvointi ja oppiminen toteutuvat.

”Laadukas varhaiskasvatusta tarjoaa lapselle monenlaisia virikkeitä ja haasteita, joissa lapsi saa oppia uutta, hoitajan/hoitajien hoiva, läheisyys ja turvallisuuden tunne tärkeitä.”

2.6. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet

Varhaiskasvatuksessa luodaan pohjaa lasten laaja-alaiselle osaamiselle. Laaja-alainen osaaminen muodostuu tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon kokonaisuudesta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja sekä toimia tilanteen edellyttämällä tavalla. Siihen lapset käyttävät tietojaan ja taitojaan, vaikuttavat lapsen omaksumat arvot ja asenteet sekä tahto toimia. Osaamisen kehittyminen alkaa varhaislapsuudesta ja jatkuu läpi elämän. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet kulkevat jatkumona varhaiskasvatussuunnitelman perusteista esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteisiin. Laadukas pedagoginen toiminta vahvistaa lasten laaja-alaista osaamista. Laaja-alaisen osaamisen kehittymiseen vaikuttaa se, miten varhaiskasvatuksessa toimitaan, miten eri oppimisympäristöjä käytetään sekä miten lasten hyvinvointia ja oppimista tuetaan (varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016).

”Ruoka, lepo, leikki ja ulkoilu sopivassa suhteessa.”

”Tutut ja turvalliset aikuiset. Aikuiset ymmärtävät jokaisen lapsen yksilönä ja pystyvät ohjaamaan/neuvomaan lasta tämän tarpeiden mukaan. Positiivisessa hengessä uuden oppiminen. Rajat kuitenkin yhtenäiset ja maalaisjärjen käyttö sallittua. Myös päivittäiset rutiinit tärkeitä.”

Vasutyöryhmä on miettinyt laaja-alaiseen osaamiseen liittyviä osa-alueita seuraavasti (paikallinen näkökulma):

Tavoitteiden toteutumista arvioidaan mm. seuraavien asioiden pohjalta;

Ajattelu ja oppiminen

- mahdollisuus jatkuvaan vuorovaikutukseen toisten kanssa
- lasta herätellään ajattelemaan ja ratkaisemaan haasteita itse
- roolileikit, hassuttelupäivät, oman lelun päivä, lasten esitykset arjessa/juhlissa
- aikuisen kannustaminen, aikuinen herkillä tuntosarvilla lapsen suhteen
- Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- autetaan ja kannustetaan pyytämään apua tarvittaessa
- kannustetaan omatoimisuuteen
- annetaan mahdollisuus kokeilla
- annetaan aikaa arjen toiminnoissa
- paneudutaan lapsen kanssa hyvinvointia edistäviin asioihin (ruoka, lepo, ulkoilu jne.)
- tunteiden käsittely lapsen tasoisesti
- kokonaisvaltainen kasvun tukeminen

Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- ohjaaminen tieto- ja viestintälaitteiden turvalliseen käyttämiseen (esim. aikuinen suodattaa ja on mallina, mitä lapset pelaavat, tietokoneella ja mitä filmejä katsotaan)
- digitaalinen dokumentointi leikeissä, tutkimisessa ja liikkumisessa
- kuvien esillepano (kuvanlukutaito)
- asioiden nimeäminen
- mobiililaitteiden mahdollisuuksien hyödyntäminen
- lasten tuottama media

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- lapsia rohkaistaan tutustumaan toisiin ihmisiin, kieliin ja kulttuureihin
- lapsia ohjataan ystävällisyyteen ja hyviin tapoihin, KIITOS, OLE HYVÄ, ANTEEKSI, AUTTAISITKO, ANTAISITKO, TERVEHTIMINEN
- vuosittain paljon kulttuuritapahtumia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
- lasten tuottama kulttuuri
- ryhmässä toimimisen taidot (sosiaaliset taidot)

Osallistuminen ja vaikuttaminen

- vuorovaikutustaitojen opettaminen, vastavuoroisuus
- lapsen arvostava kohtaaminen
- lapsen kuunteleminen

- *Lapsen vasu*
- *3-5 v. havainnoinnit*
- *Huoltajakyselyt*
- *Havainnoidaan ja arvioidaan päivittäisissä keskusteluissa työntekijöiden ja huoltajien kanssa*
- *Lasten tuotokset, kasvun kansiot, omat jutut -vihko*

"Käytöstapojen opettelu, lempeää ja kannustavaa aikuislähtöistä ohjaamista, lasten ideat elämään arjessa."

3. TOIMINTAKULTTUURI

Ranuan varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri perustuu arvoympyrän arvoihin ja rakentuu lapsilähtöisyydelle ja monipuolisuudelle. Arvoympyrän arvot ovat lähtöisin huoltajille tehdystä kyselystä, jossa heitä pyydettiin listaamaan mielestään tärkeimmät arvot varhaiskasvatuksessa. Toimintakulttuuri on jatkuvasti muuttuva ja sitä arvioidaan ja kehitetään säännöllisesti ottaen kehittämisen keskipisteeksi aina lapsen etu.

”Lapsella on turvallinen olo, hänen tarpeensa on otettu huomioon ja häntä kuunnellaan.”

”Lapsen kohtelu yksilönä. Leikki on vielä pääroolissa, oppiminen sen kautta. Turvalliset rajat ja säännöt, luovuutta unohtamatta.”

”Hyvästä yhteistyöstä, huomioimisesta ja kavereista.”

”Leikkejä, pelejä, lukemista, läheisyyttä, turvallisuutta, sosiaalisten suhteiden ja hyvien käytöstopojen opettelua, lempeää ja kannustavaa aikuislähtöistä ohjaamista, lasten ideat elämään arjessa.”

Johtaminen ja johtajuus ovat keskeisessä roolissa kehittämisessä ja arvioinnissa sekä koko yhteisön mukaan ottamisessa tähän kehitystoimintaan. Hallinnollinen johtaminen on Ranualla järjestetty siten, että varhaiskasvatuksen korkein vastuuhenkilö on sivistystoimenjohtaja. Päiväkodin vastaava lastentarhanopettaja vastaa päiväkodin johtamisesta ja esiopetuksesta. Hänen vastuullaan ovat myös perheissä ja kodeissa työskentelevien perhepäivähoitajien esimiestehtävät. Vastaava hoitaja vastaa ryhmäperhepäivähoidon esimies- ja ohjaustehtävistä. Ryhmäperhepäiväkodeissa on myös yksikön vastaavat. Kehittämisessä ylläpidetään osallistavaa, toisia arvostavaa, kannustavaa ja luottamusta kasvattavaa henkeä. Toimintakauden alussa laaditaan esimiesten johdolla koko varhaiskasvatuksen toimintasuunnitelma, joka tarkentuu yksiköissä henkilöstön kanssa yhdessä. Toimintasuunnitelmaa on mahdollista tarkentaa yksikkökohtaisesti. Suunnitelma kirjataan ja siihen sitoutetaan koko henkilöstö. Tämä suunnitelma saatetaan huoltajien tietoon. Suunnitelmaa arvioidaan tarvittaessa mutta vähintään kauden päättyessä tiimeittäin.

3.1. Oppimisympäristöt

Varhaiskasvatuksessa jokainen yksikkö toimii yhteisönä, jossa lapset ja henkilöstö yhdessä oppivat toinen toisiltaan ja jossa on tilaa erilaisuudelle ja yksilöllisyydelle, erilaisille tunteille ja mielipiteille.

Lapsella on synnynnäinen tarve olla fyysisesti aktiivinen. Siksi liikunnallinen elämäntapa alkaa kehittyä jo varhain lapsuudessa. Suomalaisten perheiden elintavoissa ja ajankäytössä on tapahtunut muutos, erityisesti päivittäinen ja fyysinen aktiivisuus on muuttunut. Lapsella on tarve ja oikeus liikkua joka päivä. Lapsen päivittäisen vähintään kolmen tunnin fyysisen aktiivisuuden suositus koostuu kuormittavuudeltaan monipuolisesta liikkumisesta: kevyestä liikunnasta ja reippaasta ulkoilusta sekä erittäin vauhdikkaasta fyysisestä aktiivisuudesta. Lapselle tulee antaa mahdollisuus myös rentoutumiseen ja rauhoittumiseen. Päivittäinen liikunta on lapselle yhtä tärkeää kuin riittävä uni ja terveellinen ravinto. Ranuan varhaiskasvatuksen pyrkimyksenä on tarjota monipuolista ja aktiivista liikkumista eri muodoissa leikin ja muun kasvatuksen lomassa. Ranualla luonto tarjoaa aivan erityisen oppimisympäristön ja monia mahdollisuuksia liik-

kumiseen, ihmettelyyn, oppimiseen. Kesäisin ja syksyisin retkeillään metsässä, marjastetaan. Talvisin hiihdetään ja luistellaan. Ranuan eläinpuisto tarjoaa elämyksiä ympäri vuoden.

”Hyödyntämällä kuntamme omia mahdollisuuksia, luonto, kulttuuri, eläinpuisto, yhteistyö, uskallusta tehdä jotain omaa.”

”Tehdään paikallinen ympäristö ja eri kohteet tutuiksi.”

Ranualla varhaiskasvatuksessa tehdään yhteistyötä mm. koulun, seurakunnan, ja vapaa-aikatoimen sekä kolmannen sektorin kanssa. Myös urheilu- ja kulttuuritoimijoiden kanssa tehdään yhteistyötä.

Lapselle leikki on omin tapa tutustua ympäristöönsä ja leikin merkitys lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle ymmärretään yksiköissä. Kaikki leikkiin kannustava ja leikkiä mahdollistava tulee sisällyttää oppimisympäristöihin. Leikkivälineet ovat saatavilla, ne ovat monipuolisia ja niitä saa käyttää. Myös pitkäkestoinen, yli ”hoitopäivän” jatkuva leikki tulee mahdollistaa. Monipuolinen ja vaihteleva fyysinen ja ”henkinen” oppimisympäristö ruokkii lapsen mielikuvitusta ja edesauttaa leikkitaitojen kehittymistä.

Tämän materiaalin lähde on tuntematon. Kuvan idea on saatu tukholmalaisesta päiväkodista.

3.2. Osallisuus

Ranualla osallisuus nähdään tärkeänä ja kaikkea osallisuutta tulee edistää niin lasten, huoltajien kuin henkilöstön aloitteita, näkemyksiä ja mielipiteitä arvostaen. Lasten osalta osallisuus liittyy päivittäiseen toimintaan mm. aamupiireissä kysellen ja kuulostellen lasten aloitteita, näkemyksiä ja mielipiteitä. Huoltajien osallisuus tulee ilmi mm. Vasua tehdessä, vanhempainvarteissa sekä huoltajille suunnatuissa tapaamisissa/ tapahtumissa ja lisäksi mahdollisissa kyselyissä huoltajille. Henkilöstö osallistuu ja sitoutuu edistämään toimintatapoja ja toimintaympäristön kehittämistä siten, että jokainen voi tehdä valintoja ilman muunmuassa sukupuoleen, ihonväriin ja uskontoon liittyviin seikkoihin sidottuja rooleja ja ennako-odotuksia. Henkilöstö omalla myönteisellä ja kannustavalla vuorovaikutuksella tukee lapsen identiteetin ja itsetunnon kehitystä.

”Otetaan lapsen tarpeet huomioon kokonaisuudessaan, mennään lapsen ehdoilla mutta sääntöjä pitää kuitenkin olla. Lapset oppisivat arvostamaan toisia lapsia ja kunnioittamaan vanhempia ihmisiä. Saisivat hyvät pohjat elämään kun ovat aikuisia.”

3.3. Yhteistyö

Yhteistyöllä varmistetaan jokaiselle lapselle oman kehityksensä ja omien tarpeittensa mukainen kasvatusta ja hoito. Yhteistyö alkaa jo ennen lapsen sijoittumista varhaiskasvatukseen piiriin tutustumisella lapseen ja perheeseen ja tulevaan yksikköön. Perheillä on oltava mahdollisuus rauhalliseen tutustumiseen uuteen varhaiskasvatustyksikköön nivelvaiheissa tai hoitopaikan vaihtuessa. Koko hoitosuhteen ajan kestävä huoltajien ja henkilöstön avoin vuorovaikutus on paras takuu lapsen turvallisuuden kokemiseksi ja positiivisten oppimisedellytysten syntymiseksi. Yksiköissä järjestetään erimuotoisia huoltajien tapaamisia ja päivittäisten tapaamisten tärkeys ymmärretään ja niistä pidetään kiinni. Henkilökunnan kannustava ja positiivinen palaute lapsen päivästä on avainasemassa. Fyysisinä yhteydenpitovälineinä toimivat erilaiset reissu/reppuvihkot, tekstiviestit, sähköposti yms.

Ranualla monialainen yhteistyö nähdään vahvuutena lasten ja heidän perheittensä tukivalikossa. Noin kerran kuussa kokoontuva nk. neuvolaryhmä koostuu lääkäristä, psykologista, kouluterveydenhoitajasta ja varhaiskasvatuksen erityisopettajasta. Tarvittaessa mukaan pyydetään muita asiantuntijoita.

”Kuunnellaan vanhempien toiveita, lapsilla on rytmi päivässä, erilaista tekemistä.”

”Lapsi on mukava jättää aamulla, hoitaja vastassa ja kiinnostunut kuulumisista, turvallinen ympäristö leikkiä ja olla.”

4. VARHAISKASVATUKSEN PEDAGOGISEN TOIMINNAN SUUNNITTELU JA TOTEUTTAMINEN

Ranuan kunnan varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa koko Ranuan kunnan varhaiskasvatusta (päiväkoti, ryhmäperhepäivähoito ja perhepäivähoito). Jokaisessa yksikössä laaditaan toimintakauden alussa yksikkökohtainen toimintasuunnitelma varhaiskasvatuksen yhteisen toimintasuunnitelman pohjalta. Toimintasuunnitelman tekemiseen osallistuu koko henkilökunta. Päiväkodissa toimintasuunnitelmasta on vastuu vastaavalla lastentarhanopettajalla/lastentarhanopettajalla, ryhmiksissä vastaavilla hoitajilla ja perhepäivähoidossa siitä vastaavalla viranhaltijalla. Toimintasuunnitelman toteuttamiseen osallistuu koko henkilöstö. Toimintasuunnitelman pedagogiikassa tulee näkyä lapsen oikeus oppia leikkien, iloita oppimastaan, tulla kuulluksi ja nähdyksi sekä kasvaa ja kehittyä omana itsenään turvallisessa oppimisympäristössä.

Toimintasuunnitelmassa tulee huomioida Ranuan kunnan erityispiirteet, esimerkiksi puhdas luonto toiminta- ja oppimisympäristönä. Eläinpuisto kuuluu osana ranualaisuuteen ja sitä pyritään hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan.

4.1. Pedagoginen dokumentointi

Pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatuksen suunnittelun, toteuttamisen, arvioimisen ja kehittämisen keskeinen työmenetelmä. Se on jatkuva prosessi, jossa havainnot, dokumentit ja niiden vuorovaikutuksellinen tulkinta muodostavat ymmärrystä pedagogisesta toiminnasta. Pedagoginen dokumentointi mahdollistaa lasten ja huoltajien osallistumisen toiminnan arviointiin, suunnitteluun ja kehittämiseen (varhaiskasvatussuunnitelma perusteet 2016).

Ranualla pedagoginen dokumentointi tapahtuu alla olevan kuvan mukaisesti.

4.2. Leikki kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin lähteenä

Leikki on keskeinen työtapa varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota lapsille mahdollisuuksia erilaisiin leikkeihin. Leikki edistää lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Leikeissä lapsi oppii. Leikki ei kuitenkaan ole lapselle itselleen tietoinen oppimisen väline. Se on tapa olla ja elää sekä hahmottaa maailmaa. Kokemukset, jotka herättävät lapsissa tunteita, uteliaisuutta ja kiinnostusta, virittävät leikin. Leikki tuottaa lapselle iloa ja mielihyvää (varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016).

Lapsille tulee jokaisessa varhaiskasvatusyksikössä antaa mahdollisuus monipuoliseen leikkiin. Lapsen leikkiä tukevia käytäntöjä ovat mm. leikkivälineiden saatavilla oleminen, monipuoliset leikkutilat, aikuisen rooli leikin ohjaajana ja pitkäkestoisen leikin mahdollistaminen. Henkilöstön tehtävänä on turvata leikin edellytykset, ohjata leikkiä sopivalla tavalla sekä huolehtia siitä että jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua leikkiin omien taitojensa ja valmiuksiensa mukaisesti. Pitkäkestoiseen leikkiin tarvitaan aikaa, rauhaa, tilaa ja sopivia leikkivälineitä.

Leikissä yhdistyvät keskeiset oppimista edistävät elementit: innostus, yhdessä tekeminen ja omien taitojen haastaminen. Ryhmässä leikkiessä lapset oppivat säätämään tunteitaan ja tahtomistaan sekä ottamaan toiset leikkijät huomioon. Yhteisöllisyys kasvaa leikin kautta. se myös vahvistaa myönteistä tunneilmastoa (varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016).

Lapsen mielenkiinnon kohteita ja osallisuutta voidaan ottaa huomioon kuuntelemalla lasta juuri siinä hetkessä. Lasten ideoihin tartutaan ja niitä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan, mm. roolileikit. Lapselle annetaan mahdollisuus toteuttaa omatoimisesti omia ideoitaan.

”Hauskinta on leikkiä, piirtää ja askarrella.”

”Saa leikkiä, hyvää ruokaa, hoitotäti.”

”Kaverit, ulkona leikkiminen.”

”Nukeilla leikkiminen, pallomeri, kesällä keinuminen.”

”Leikkiminen, lumiluola, vasaralla leikkiminen.”

”Leikki, kauppaleikki varsinkin.”

”Että siellä voi leikkiä.”

”Lapset aina leikkii legoilla, leikkiminen frozen-jutuilla.”

4.3. Oppimisen alueet

5. LAPSEN KEHITYKSEN JA OPPIMISEN TUKEA

”Turvallinen ympäristö, välittävät hoitajat, lapset otetaan yksilöinä, kaikki ovat samanarvoisia esim. erityislapsset, rakkaudella tehty hoitotyö.”

5.1. Tuen järjestämistä koskevat periaatteet

Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki on osa laadukasta varhaiskasvatuksen toimintaa ja se kuuluu kaikille sitä tarvitseville lapsille. Varhaiskasvatuksessa tunnustetaan lapsen tuen tarve ja järjestetään tarkoituksenmukaista tukea tarpeen ilmettyä. Riittävän aikaisella ja oikein kohdennetulla tuella voidaan edistää lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Samalla voidaan ehkäistä lapsen ongelmien syntymistä, kasvamista ja monimuotoistumista. Varhaiskasvatusta toteutetaan inklusion periaatteiden mukaisesti.

Tuen järjestämisen lähtökohtana ovat lapsen vahvuudet sekä oppimiseen ja kehitykseen liittyvät tarpeet. Kehityksen ja oppimisen tuki rakentuu lapsen yksilöllisiin tarpeisiin vastaamisesta sekä yhteisöllisistä ja oppimisympäristöihin liittyvistä ratkaisuista. Varhaiskasvatuksessa huolehditaan siitä, että jokainen lapsi kokee itsensä hyväksytyksi omana itsenään sekä ryhmän jäsenenä. Kannustamalla lasta ja antamalla hänelle mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin tuetaan lapsen myönteisen minäkuvan kehittymistä.

”Lapsella on hoidossa turvallista, hän voi olla oma itsensä, touhuta kavereiden kanssa aikuisen tukeamana.”

Lapsen tuen tarpeen havaitsemisessa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa yhteistyö huoltajan, lastentarhanopettajan, ryhmäperhepäivähoidon vastaavien hoitajien, varhaiskasvatuksen erityisopettajan sekä muun henkilöstön kanssa on tärkeää. Tuen tarpeen havainnointi ja tuen antaminen kuuluvat koko henkilöstölle heidän koulutuksensa, työnkuviensa ja vastuidensa mukaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö osallistuu tarpeen mukaan lapsen tuen suunnitteluun ja arviointiin.

Varhaiskasvatuksen henkilöstö havainnoi lasta säännöllisesti. Vasukeskustelut käydään jokaisen lapsen huoltajien kanssa. Samoin lapsen 3- ja 5-vuotishavainnointit tehdään yhdessä huoltajien kanssa ja he palauttavat täytetyn lomakkeen mennessään lapsensa kanssa ao. neuvolaan.

5.2. Yhteistyö lapsen, huoltajien ja muiden asiantuntijoiden kanssa tuen aikana

Varhaiskasvatus järjestetään yhteistyössä lapsen ja huoltajan kanssa siten, että jokainen lapsi saa oman kehityksensä ja tarpeidensa mukaista kasvatusta, opetusta ja hoitoa. Huoltajan kanssa tehtävä yhteistyö korostuu erityisesti, kun lapsella on tuen tarvetta.

Kun varhaiskasvatuksen henkilöstö huolestuu lapsen kehityksestä, henkilöstö ottaa avoimesti huolensa esille vanhempien kanssa käytävissä vasukeskusteluissa tai muulloin tarpeen ilmetessä. Henkilökunta sopii huolta-

jien kanssa veon läsnäolosta. Kehityksen ja oppimisen tuen tarve voi tulla esille esim. neuvolan kautta. Keskustelut pohjautuvat molemminpuoliseen luottamukseen ja avoimuuteen sekä vanhempien kunnioitukseen oman lapsensa asiantuntijoina. Tukitoimet kirjataan ylös lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Veo kirjaa oppimisen ja kehityksen osalta tukitoimet. Lomakkeesta annetaan kopio vanhemmille ja veo toimittaa kopion myös lastenneuvolaan. Keskustelun aikana arvioidaan, millaisilla tukitoimilla kyseisen lapsen kehitystä tuetaan varhaiskasvatuksessa, esim. pedagoginen, rakenteellinen tai hyvinvointia tukeva järjestely.

Veo on säännöllisesti, kuukausittain mukana, moniammatillisessa työryhmässä, neuvolapalaverissa. Huoltajien luvalla ja tarvittaessa heidän läsnä ollessaan voidaan lapsen kehitystä tukevia tukitoimia suunnitella ja arvioida moniammatillisesti kyseisessä ryhmässä.

Monialaista yhteistyötä ohjaa lapsen edun ensisijaisuus. Varhaiskasvatuksessa lapsi saa tarvitsemaansa kehityksen ja oppimisen tukea etunsa mukaisesti, vaikka huoltajat eivät suostuisikaan yhteistyöhön.

Mikäli lapsi on vaikeasti vammaisen tai sairas, hän voi tarvita pidennettyä oppivelvollisuutta. Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta tehdään pääsääntöisesti ennen oppivelvollisuuden alkamista. Veo vastaa huoltajien kanssa käytävistä toimenpiteistä ennen oppivelvollisuutta koskevaa päätöksentekoa. Vastaava lastentarhanopettaja tekee hallinnollisen päätöksen asiasta.

5.3. Tuen toteutuminen varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatukseen osallistuminen on hyvä perusta lapsen kehitykselle, oppimiselle ja hyvinvoinnille. Vaikeuksia ehkäistään ennalta pedagogisilla järjestelyillä ja erilaisilla työtavoilla. Näihin kuuluvat muun muassa suunnitelmallinen toiminnan eriyttäminen, ryhmien joustava muuntelu ja oppimisympäristöjen muokkaaminen. Selkeä päiväjärjestys ja päivittäisten toimintojen rytmittäminen tukevat kaikkia lapsia.

Lapsen tuen tarve voi olla lyhytaikaista ja vähäistä. Silloin voi riittää yksittäinen tuen muoto tai järjestelyt, joilla tilanteeseen vaikutetaan mahdollisimman nopeasti ja varhaisessa vaiheessa. Osa lapsista tarvitsee enemmän ja säännöllistä tukea tai samanaikaisesti useita tuen muotoja toisiaan täydentävinä.

Varhaiskasvatuksessa lapselle voidaan antaa tukea monin tavoin. Varhaiskasvatuksen työtapoja ja oppimisympäristöjä muunnellaan lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaan. Tuki voi sisältää pedagogisia, rakenteellisia ja hyvinvointia tukevia muita järjestelyjä.

Pedagogisia järjestelyjä ovat esimerkiksi varhaiskasvatuksen erityisopettajan konsultoiva tai jaksottainen tuki, lapsikohtainen ohjaaminen, tulkitsemis- ja avustamispalvelut sekä erityisten apuvälineiden sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttö. Lapsen tukeen voi myös kuulua viittomien ja kuvien käyttö tai muu kielen ja kommunikoinnin tukeminen, esim. sähköiset kommunikaatiokansiot. Veon pedagoginen tuki ja ohjaus on käytettävissä lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaisesti viikoittain. Tarvittaessa veo ohjaa yksilö- tai pienryhmissä tapahtuvaa, kunkin lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista pedagogista toimintaa.

Rakenteellisia järjestelyjä ovat muun muassa ryhmän lapsimäärän pienentäminen sekä henkilöstön mitoittamiseen tai rakenteeseen liittyvät ratkaisut. Ryhmäkohtaisia avustajia pyritään järjestämään ryhmiin, joissa on tukitoimia tarvitsevia lapsia.

Hyvinvointia tukevia muita järjestelyjä ovat esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden antama ohjaus ja konsultaatio. Neuvolalääkärin, terveydenhoitajan, psykologin ja puheterapeutin palvelut ja asiantuntemus ovat kuukausittain käytettävissä neuvolapalaverissa, johon veo erityisvarhaiskasvatuksen vastuuhenkilönä osallistuu. Tarvittaessa järjestetään yhteistyössä huoltajien kanssa moniammatillisia palavereja, joihin asianomaiset henkilöt osallistuvat.

5.4. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma tuen aikana

Lapsen tarvitsema tuki, tukitoimenpiteet ja niiden toteuttaminen sekä niihin liittyvät vastuut ja työnjako kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Sen laadinnasta ja arvioinnista vastaa lastentarhanopettaja ja/tai varhaiskasvatuksen erityisopettaja yhteistyössä muun henkilöstön ja lapsen huoltajan kanssa. Huoltajan ja lapsen osallisuutta suunnitelman laatimisessa ja arvioinnissa tuetaan. Lapsen mielipide selvitetään ja huomioidaan suunnitelmaa laadittaessa ja sitä arvioidaessa (luku 1.3).

Tuen toteutumista arvioidaan ja suunnitelma tarkistetaan vähintään kerran vuodessa. Annetun tuen vaikuttavuutta tulee arvioida säännöllisesti, ja suunnitelmaa tulee muuttaa tarpeen mukaan. Toiminnan tavoitteiden saavuttaminen tulee kirjata ja tavoitteita muuttaa uutta tarvetta vastaavaksi. Suunnitelmasta tulee ilmetä, jos tuen tarve ja toimenpiteet ovat päättyneet. Tuen tarve arvioidaan aina lapsen aloittaessa esiopetuksen.

netään mahdollisesti erikoissairaanhoidosta tai muulta tutkivalta taholta tai esim. terapeuteilta saatavaa palautetta ja suosituksia. Tuen piirissä olevan lapsen siirtyessä hoitopaikasta toiseen tai esiopetukseen, veo vastaa yhdessä entisen hoitopaikan vastaavan kanssa tarpeelliseksi katsomastaan tiedonsiirrosta vastaanottavalle taholle.

Pedagogiset ja rakenteelliset ratkaisut

- oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut: varhaiskasvatuspaikka, muutostarpeet, esim. pöytä, tuoli
- henkilöstön mitoitukseen ja ryhmärakenteeseen liittyvät ratkaisut: ryhmäkoht.avustaja
- lapsen tukeen liittyvät ratkaisut esimerkiksi, toiminnan eriyttäminen, lapsikohtainen ohjaaminen, pienryhmätoiminta tai viittomien ja kuvien käyttö: miten ja kuinka paljon toimintaa eriytetään/ kuinka paljon lapsi voi olla koko ryhmän toiminnassa mukana, kuvallinen päiväjärjestys, kuvallinen reissuvihko, kuvakansio
- tulkitsemis- ja avustamispalvelut sekä apuvälineiden käyttö

Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut

- yhteistyö lapsen ja huoltajan kanssa
- lapsen tuen toteuttamisen vastuut (ltot, ryhmisten esimiehet, veo)
- erityisasiantuntijoiden, kuten varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelujen käyttö, moniammatillinen yhteistyö, esim. terapeutit
- sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden antama ohjaus ja konsultaatio (neuvolalääkäri, terveydenhoitaja, psykologi, puheterapeutti)
- mahdollisten kuljetusten järjestelyt ja vastuut (vastaava lastentarhanopettaja)

Tuen seuranta ja arviointi

- tavoitteiden toteutumisen seuranta: tavoitteiden toteutumista seurataan lasta havainnoimalla päivittäin ja tarvittaessa muutetaan työ- ja toimintatapoja lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista paremmin tukeviksi muodoiksi.
- tukitoimien vaikutusten arviointi sekä arviointiajankohdat: Arviointi tehdään pääsääntöisesti kaksi kertaa toimintavuoden aikana, ja arvioinnissa hyödyn-

6. TOIMINNAN ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN VARHAISKASVATUKSESSA

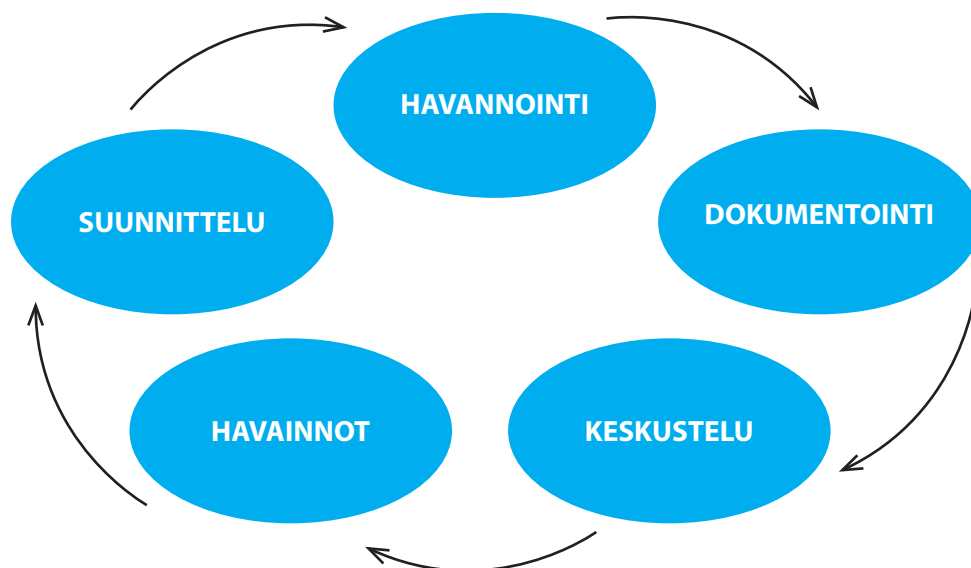
Toiminnan arvioinnin tarkoituksena on tukea varhaiskasvatuslain ja varhaiskasvatussuunnitelmien sekä varhaiskasvatuksen toteuttamista sekä kehittämistä. Lain mukaan varhaiskasvatuksen järjestäjän tulee arvioida antamaansa varhaiskasvatusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Varhaiskasvatuksen toiminnan arvioinnin tulee olla oma-aloitteista, suunnitelmallista ja säännöllistä. Arvioinnin avulla edistetään varhaiskasvatuksen laatua, tunnistetaan toiminnan vahvuuksia ja nostetaan esiin kehittämistarpeita ja kehitetään toimintaa (varhaiskasvatussuunnitelma perusteet 2016).

Kansallisen koulutuksen arviointikeskus (KARVI) arvioi varhaiskasvatusta valtakunnallisesti, alueellisesti sekä paikallisesti. Arviointitehtävä perustuu varhaiskasvatuslain 9 b §:ään. Arvioinnilla tuotetaan tietoa varhaiskasvatuksen kehittämisen tueksi ja poliittisen päätöksenteon pohjaksi. Vuosina 2017-2019 Karvi selvittää esim. val-

tionalouden säästöpäätösten vaikutuksia ja toteuttaa varhaiskasvatussuunnitelmien laatimisen, toimeenpanon ja toteutumisen arvioinnin sekä tuottaa materiaalia varhaiskasvatuksen järjestäjien itse arvioinnin ja laadunhallinnan tueksi. Arviointiaineisto kerätään sähköisellä kyselyllä vuosittain.

Kuntatasolla varhaiskasvatuksen viranhaltijat; vastaava hoitaja ja vastaava lastentarhanopettaja raportoivat tulosyksikkönsä toiminnasta hyvinvointilautakunnalle. Neljännesvuosittain raportoidaan toiminnan toteutumisesta ja vuosittain arvioidaan talouden toteutumista sekä suunniteltujen laadullisten että määrällisten tavoitteiden toteutumista.

Varhaiskasvatuksen järjestäjä seuraa ja arvioi säännöllisesti varhaiskasvatussuunnitelmia ja niiden toteutumista eri toimintamuodoissa (varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016).

Hermeneuttinen kehä suunnittelussa ja arvioinnissa (Bronfenbrenner)

Jokaiselle lapselle tehdään varhaiskasvatuksen alettua lapsen varhaiskasvatussuunnitelma ja sitä arvioidaan / päivitetään vuosittain.

Jokaiselle lapselle tehdään 3 v ja 5 v havainnointit ennen neuvolakäyntiä. Työntekijä ja vanhemmat keskustelevat lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvistä asioista ja täyttävät havainnointiin tarkoitetun lomakkeen. Vanhemmat vievät lomakkeen neuvolaan. Hoitopaikoissa voi olla myös kasvun kansiot tai omat jutut -vihko havainnoinnin ja dokumentoinnin välineinä.

Lapsiryhmän ja yksittäisen lapsen havainnointi on keskeisessä roolissa varhaiskasvatuksen arjessa. Kasvattajatiimin pedagoginen keskustelu on yhteisen työn pohja. Yhteisissä keskusteluissa saamme tietoa lapsen mielenkiinnon kohteista, vahvuuksista, kehittämisen tarpeista, oppimisesta sekä kasvun ja kehityksen edistymisestä. Päivittäisissä lapsen tuonti- ja hakutilanteissa korostetaan keskustelua lapsen päivittäisistä asioista vanhempien kanssa – keskustelu arjen luonnollisissa tilanteissa.

Huoltajille suunnattu kysely varhaiskasvatuksen laadusta tehdään kolmen vuoden välein. Työntekijöille tehdään myös kolmen vuoden välein työhyvinvointiin liittyvä sähköinen kysely. Kehityskeskustelut toimivat myös vuosittain arvioinnin välineenä.